

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puzkarski

w sprawie **P. Z.**

co do którego umorzono postępowanie karne o czyn z art. 157 § 2 k.k.

po rozważeniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 26 kwietnia 2016 r.

zagadnienia dopuszczalności kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 grudnia 2015 r.,

1. na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 523 § 3 k.p.k. (w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 lipca 2000 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego oraz ustawy - Kodeks karny skarbowy, Dz. U. Nr 62, poz. 717) kasację pozostawić bez rozpoznania;

2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć oskarżyciela prywatnego Ł. M.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w D. wyrokiem z dnia 23 lipca 2015 r., uniewinnił P. Z. od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 157 § 2 k.k., natomiast w wyniku apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego – Ł. M. Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 30 grudnia 2015 r., uchylił wyrok Sądu I instancji i na mocy art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. oraz art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzył postępowanie karne wobec P. Z. W pkt 2. wyroku zasądził od oskarżyciela prywatnego na rzecz oskarżonego

kwotę 1644 zł tytułem poniesionych przez niego kosztów obrony, a w pkt 3. kosztami procesu w sprawie obciążył oskarżyciela prywatnego.

Na wniosek pełnomocnika oskarżyciela prywatnego w dniu 26 stycznia 2016 r. doręczono mu wyrok Sądu odwoławczego z uzasadnieniem (k. 332 akt sprawy), po czym tenże pełnomocnik w dniu 19 lutego 2016 r. wniósł kasację, zaskarżając wyrok w całości. Zarzucił:

1. naruszenie art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. poprzez przyjęcie, że orzeczenie Sądu Rejonowego zostało wydane pomimo, że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało już prawomocnie zakończone przy całkowitym pominięciu przez Sąd Okręgowy okoliczności, że pierwszy wyrok Sądu Rejonowego w D. w sprawie o sygn. VII K .../13, zapadły wobec oskarżonego dotyczył wyłącznie wykroczenia z art. 124 § 1 k.w., a zatem zmierzał do realizacji innej gałęzi prawa aniżeli postępowanie karne, co powoduje, że w niniejszym postępowaniu nie zaistniała przesłanka powagi rzeczy osądzonej ;

2. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa karnego procesowego - art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na wyrażeniu błędnego poglądu, że w odniesieniu do zarzucanego oskarżonemu czynu z art. 157 § 2 k.k., popełnionego w dniu 1 lipca 2011 r. w D., zaistniała ujemna przesłanka procesowa w postaci *res iudicata*, podczas gdy uprzednie prawomocne jego osądzenie wyrokiem Sądu Rejonowego w D. z dnia 23 lipca 2013 r., za wykroczenie stypizowane w art. 124 § 1 k.w. popełnione w tym samym miejscu i czasie, nie spowodowało stanu powagi rzeczy osądzonej.

Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w D. (skarżący powinien zatem wnioskować o uchylenie wyroku również tego Sądu), nadto o wstrzymanie wykonania wyroku w przedmiocie kosztów postępowania.

Kasacja ta, zarządzeniem Zastępcy Przewodniczącego VII Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w K. z dnia 8 marca 2016 r. została przyjęta, wobec stwierdzenia, że odpowiada warunkom formalnym (k. 347 akt sprawy). Na marginesie wypada wspomnieć, że w zarządzeniu jako podstawę decyzji o doręczeniu kasacji stronom i przedstawieniu akt Sądowi Najwyższemu wskazano, zapewne omyłkowo, art. 467 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Decyzja prezesa sądu (przewodniczącego wydziału, upoważnionego sędziego) o przyjęciu kasacji podlega kontroli sądu kasacyjnego. Kontrola przeprowadzona w niniejszej sprawie prowadzi do wniosku, że decyzja ta nie była prawidłowa. Powinno bowiem zostać dostrzeżone, że art. 523 § 3 k.p.k., w dacie wydania zarządzenia o przyjęciu kasacji obowiązujący w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 lipca 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. Nr 62, poz. 717) stanowi, iż kasację na niekorzyść (skarżący nie określił tego kierunku skargi, jest jednak oczywiste, że inny nie wchodzi w rachubę) można wnieść jedynie w razie uniewinnienia oskarżonego albo umorzenia postępowania z przyczyn wskazanych w art. 17 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. oraz z powodu niepoczytalności sprawcy, zatem nie w razie umorzenia postępowania z przyczyny określonej w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. Co prawda, ograniczenie przewidziane w wymienionym przepisie nie dotyczyło kasacji wniesionej z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. (art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.), a w przedmiotowej kasacji wskazano na naruszenie art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., jednak nie można przyjąć, że skarga rzeczywiście została wniesiona „z powodu” takiego uchybienia. Byłoby tak w wypadku, gdyby skarżący prawidłowo wywodził, że przy rozpoznaniu sprawy doszło do naruszenia zasady *res iudicata*, tzn. wskazywał, iż orzeczenie zostało wydane pomimo to, że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało już prawomocnie zakończone. Natomiast w niniejszej sprawie skarżący przekonuje, iż jest inaczej, mianowicie, że Sąd odwoławczy błędnie przyjął, iż zostało prawomocnie zakończone postępowanie karne wobec P. Z. o czyn, którego miał się dopuścić 1 lipca 2011 r. na szkodę Ł. M. W analogicznej sytuacji procesowej Sąd Najwyższy stwierdził, że „kasacja strony wniesiona na niekorzyść oskarżonego od wyroku umarzającego postępowanie karne z przyczyn innych niż wskazane w art. 17 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k., oparta na zarzucie niewystąpienia negatywnej przesłanki procesowej, ze względu na którą umorzono postępowanie, nie może być uznana za wniesioną z powodu uchybienia wymienionego w art. 439 k.p.k., a zatem z uwagi na ograniczenie wyrażone w art. 523 § 3 k.p.k. powinna zostać uznana za niedopuszczalną”, jako że „czym innym

jest wskazywanie, że pojawiła się przeszkoda wyłączająca postępowanie (...), a zgoła czym innym jest kwestionowanie tej okoliczności (wyrok z dnia 5 czerwca 2013 r., IV KK 77/13, OSNKW 2013, z. 10, poz. 88). Trzeba przy tym zauważyć, że inne podejście do zagadnienia pozbawiałoby skuteczności wspomniane ograniczenie wnoszenia kasacji na niekorzyść.

Z dniem 15 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 437), nadająca nowe brzmienie m.in. art. 523 § 3 k.p.k., w świetle którego strona może wnieść kasację na niekorzyść od każdego umarzającego postępowanie prawomocnego wyroku sądu odwoławczego. Należy jednak mieć na uwadze, że wspomniana ustawa nie zawiera przepisu, który nakazywałby stosowanie art. 523 § 3 k.p.k. w nowym brzmieniu do kasacji wniesionych przed 15 kwietnia 2016 r., dotychczas nierozpoznanych. Art. 20 tej ustawy stanowi, że czynności procesowe dokonane przed dniem wejścia w życie ustawy są skuteczne, jeżeli dokonano ich z zachowaniem przepisów dotychczasowych. Rzecz jasna, nie oznacza to, że wniesienie niedopuszczalnej, w dacie tej czynności, kasacji stało się czynnością skuteczną, nakładającą obowiązek jej rozpoznania dlatego, że kasacja byłaby dopuszczalna, gdyby, przy spełnieniu innych warunków, została złożona pod rządami nowych przepisów. Wspomniany przepis nakazuje natomiast przyjąć, *a contrario*, że nie są skuteczne czynności procesowe dokonane przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 11 marca 2016 r., jeżeli dokonano ich bez zachowania przepisów dotychczasowych. Już na gruncie powołanej wcześniej ustawy z dnia 20 lipca 2000 r., zmieniającej m.in. Kodeks postępowania karnego, w tym art. 523, chociaż wtedy w kierunku zawężenia podstaw kasacji, Sąd Najwyższy wskazywał, że oceny kasacji pod kątem jej dopuszczalności oraz dotyczących jej wymagań formalnych, należy dokonywać przez pryzmat przepisów obowiązujących w dacie jej wnoszenia (np. postanowienia: z dnia 26 kwietnia 2001 r., II KZ 10/01, LEX nr 553862; z dnia 27 czerwca 2001 r., III KKN 67/01, LEX nr 551135; z dnia 12 lipca 2001 r., III KKN 179/01, LEX nr 551131). Można wspomnieć, że art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. stanowi, że postępowania wymienione działach XI (tu umiejscowiono m.in. przepisy dotyczące kasacji) i XII Kodeksu postępowania karnego, wszczęte i

niezakończone do dnia wejścia w życie tej ustawy, toczą się do ich zakończenia według przepisów dotychczasowych. Przepis ten nie jest jednak przydatny przy rozważaniu przedmiotowej problematyki, bowiem dotyczy „kinetyki” procesu, tj. toku i trybu czynności procesowych, zatem nie ustawowych ograniczeń we wnoszeniu kasacji.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy pozostawił kasację bez rozpoznania jako (dla strony) niedopuszczalną z mocy ustawy, rozstrzygając o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 637a k.p.k., art. 636 § 1 k.p.k. i art. 637 § 1 k.p.k. Wydanie takiego orzeczenia czyniło zbędnym wypowiedzanie się w kwestii wstrzymania wykonania zaskarżonego wyroku.

Na koniec celowe będzie nadmienić, że w istniejącej sytuacji procesowej skarżący, o ile niezmiennie będzie przekonany o wadliwości, z powodu rażącego naruszenia prawa, wydanego w sprawie orzeczenia, może wystąpić o wniesienie kasacji do podmiotu wymienionego w art. 521 § 1 k.p.k., zwłaszcza że zmieniony art. 524 § 3 k.p.k. dopuszcza uwzględnienie kasacji na niekorzyść oskarżonego wniesionej przed upływem roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia.

kc